

ARNULFI MONACHI DE BOERIIS

SPECULUM MONACHORUM.

Auctorem indicavit R. P. Tissier in Bibliotheca Patrum Cisterciensium, tomo VI.

1. Si quis emendationis vitæ desiderio tactus, cogitationum, locutionum, operumque suorum sollicitus explorator, universos excessus suos corrigere nititur : in præsentis paginæ frequenti lectione et assidua meditatione, tanquam in speculo, interioris hominis sui faciem contempletur.

In primis ergo ex quo surgit ad vigiliis, vitæ suæ tempus per momenta singula debet monachus computare, et videre semper ut bonum faciat, et malum caveat in omni opere suo, et hoc dicat sibi ipsi : Si modo moriturus esses, faceres istud ?

Ad psalmodiam cor habeat : nisi fortassis ad aliquid sublimius rapiatur : sed etiam omnium, quæ ibi dicuntur, usque ad unam litteram se pro certo noverit debitorem vel dicendi in choro suo, vel audiendi in alio.

Ad intervallum debet stare ad orationem, vel corporis necessitati providere, ita tamen, ut vadens sibi dici noverit : Sursum corda. Est autem spiritualis propositi detrimentum, si cogat infirmitas rigoris pristini aliquantulum relaxari.

Post lectionem est orandum : et si ad legendum accedat, non tam quærat scientiam, quam saporem. Est autem Scriptura sacra puteus Jacob, ex quo hauriuntur aquæ quæ in oratione funduntur. Nec semper ad oratorium est eundum, sed in ipsa lectione poterit contemplari et orare.

Sacris altaribus, si sacerdos est, tanquam unus ex summis Angelis in spiritu totus assistat. Si minister, tanquam angelus Domino ministret.

Cum aliis eat ad laborem : ubi consideret, non quid agat, sed propter quid venerit. Cessante manu spiritus laboret vel orando, vel meditando, quamvis et in ipso labore idipsum facere teneatur.

Ad mensam non solum fauces cibum capiant; sed etiam aures hauriant verbum Dei. Non enim debet totus manducare; sed sic occupetur cor ad verbum Dei, ut solæ fauces sumant cibum, aures verbum. De hoc autem plurimum gaudeat, si ei viliora quam aliis apponuntur. Nam revera feliciores sunt, qui in parcitate sustinenda fuerint fortiores.

In gratiis agendis pro duobus sibi noverit supplicandum : vel pro peccatis eorum quorum eleemosynis sustentatur; vel forsitan pro seipso, quia corpori suo supra necessitatem indulserit.

Si vocatur ad colloquium : secundum Regulam (Reg. S. Benedicti. cap. 7) leniter, et sine risu,

A pauca verba et rationabilia loquatur : et antequam ea proferat, bis ad limam veniant, quam semel ad linguam. Sic cum sæculari loquendum est, tunc maxime adhibeat custodiam ori suo, ut nihil proferat quod non ædificet audientem.

Sic in cunctis se habeat, ut ædificet videntes : et nemo dubitet, cum viderit eum vel audierit, quin vere sit monachus.

Post Completorium singulis diebus capitulum sibi teneat : et convocatis cogitationibus suis, ponat rationem diligenter, quid ipso die cogitatione, locutione, vel opere deliquerit, publice, vel privatim : per singulas noctes lectum suum lavans, hoc est singulis peccatis, lacrymis et doloribus purificatis diligenter de singulis computet; in crastino publice de apertis; de occultis vero facturum confessionem secreto.

§ 2. Quæ ut perfecta sit, tria debet habere : scilicet ut sit voluntaria, nuda, et munda. Voluntaria, id est, ex propria deliberatione et proposito. Nuda, ut nude prout gessit confiteatur peccatum suum. Munda, ne peccatum suum prædicet sicut Sodoma : sed pura et simplici intentione se accuset.

C In capitulo, qui publice offēdit, manifeste revelet tanquam assistens iudici. In omnibus sic ibi loquatur, spondeat, vel proclamet, ut sermo ejus interius vel exterius sit perunctus oleo charitatis.

A nemine qualecunque munus accipiat.

Neminem habeat familiarem.

In omnibus fugiat singularitatis vel admirationis notam.

Loquens nihil dicat, unde multum eruditus multumve religiosus possit putari.

Ad interrogata paucis respondeat. Si de Scriptura vel moribus agatur, aurem paret, non linguam.

Cum loquitur, non studeat eloquentiæ : sed sermo ejus sit potius rusticanus quam urbanus.

In omnibus agendis non studeat curialis videri.

D Salva honestate fugiat omnes homines in potestate positos, maxime sæculares.

Sectetur communia, operationes, labores, lectiones, et cæteras observantias : in quibus non sit tanquam vitula Ephraim, *docta diligere trituram* (Osee. x, 11); id est, ad hujusmodi non consuetudine, sed devotione trahatur.

Orationes quæ imperantur, primo loco habeat :

nec sibi blandiatur de privatis orationibus suis, quæ in secundo loco ei habendæ sunt, cum in præceptis orationibus desidiosus fuerit.

Si autem familiaritas interdicitur hominum, quanto magis mulierum?

Sit facies communis cum cæteris, intus vero dies similis : hoc est, non nimia gravitate contracta, nec nimia locutione dissoluta, sed bona quadam mediocritate rogatur; ut de sancto Martino legitur : « Faciem ejus non suscitavit mœror, nec levigavit risus. » Erit enim prudentis animæ thesaurum suum sollicitate custodientis, more Moysi, cornutam velare faciem : et quodam risu, qui tamen modestus sit, interioris gloriam hominis, et mentis gravitatem abscondere.

Comparanda est dies instans diei præteritæ, ut ex eorum collatione suum deprehendere possit monachus vel profectum, vel defectum.

In omni actu vel cogitatu suo sibi Deum adesse memoretur; et omne tempus quo de ipso non cogitat, perdidisse se computet.

Tædio affectus componat se meditando supra petram in qua lavantur mortui; et cogitet apud se quomodo tractantur ibi sepeliendi : nunc in tergum, nunc in faciem versentur; quomodo nutet caput, cadant brachia, rigeant crura, tibie jaceant; quomodo induantur et consuantur, quomodo deferantur humandi, quomodo exponantur in tumulo, quomodo pulvere contegantur, quomodo vorentur a vermibus, et quasi saccus putrefactus consumantur.

Summaque est philosophia, meditatio mortis assidua. Hanc, ubicunque perrexerit, secum portet; et in æternum non peccabit. Sic monachus quasi Melchisedech, sine patre, sine matre, sine genealogia; nec patrem sibi vocet super terram. Imo sic se existimet quasi ipse sit solus, et Deus.

Ecce in primis habemus ordinem et modum vivendi : remedium vero pollicetur assiduitas tenendi capitulum spirituale superius expressum. Semel ad minus in hebdomada confiteatur; ut veniam mereatur de perpetratis, et major ei detur gratia de vitandis malis. Amen.

ITEM, ALIA DOCUMENTA VITÆ RELIGIOSÆ.

(Alias, *Doctrina B. Bernardi.*)

Quando surgendum est ad vigiliis, præparandus est animus ad devotionem; ita ut ferventer exsiliis de lecto, et torpore discusso gratias divinæ misericordiæ agas pro quiete indulta, pro custodia et protectione angelica.

Deinde, veniens ad ecclesiam, pone manum super ostium, et dic : Expectate hic, cogitationes malæ, intentiones et affectus cordis, et appetitus carnis. Tu autem, anima mea, intra in gaudium Domini Dei tui, ut videas voluntatem Domini, et visites templum ejus. Sicque veniens ante crucem dic : « Adoramus te, Christe, et benedicimus tibi, » etc.

Deinde, quoties dixeris versum in choro tuo, illum qui in choro altero dicitur, dicas silenter : et versus singulos saltem aliquo pipere consperges, meditatione scilicet aliqua spirituali; quia animum delicatum habes, et escæ ejus electæ debent esse.

Et ne defigas oculos tuos longius ante te, quam protenditur proceritas corporis tui; quia hoc multum impedit vagationes animi. Et depinges ibi quasi resupinatum ante te Dominum in cruce, et nunc pro clavis, nunc pro spinis, nunc pro sputis, nunc pro lateris effossione suspirabis, et gratias ages.

Cum exeundum fuerit a choro, dices Domino : Adhuc habeo, Domine, privatas laudes et benedictiones tibi dicere, quas scilicet nunc a publicis exiens cantabo tibi, et psallam in gloria mea.

Cum ad Missam ventum fuerit, suscipe invitationem ad Missas privatas, ac si panem Angelorum tibi delapsus de cælo videres.

Si quem amovere volentem intueberis, fuge, ac si fame deficienti e fauce buccellam panis auferre conaretur.

Cum ad capitulum veneris, diligenter accipies armaturam Dei in galea providentiæ, in lorica patientiæ, in scuto mansuetudinis, quibus possis clamations justas vel injustas elidere. Si peccasti, dic tantum : Emendabo. Si non, dic : Non memini. His nec amplius, nec minus aut clamoribus aut verberibus a te extorqueatur.

Cogita cum accedis ad iudicium capituli. Deum et Priorem, Pilatum et Pharisæos clamantes in eum, et milites verberantes eum sine causa. Cogita capitulum durum sanctorum martyrum, cum starent ante reges et præsides, cum pertinentiis suis, id est, cum pœnis et tormentis quæ patiebantur. Cogita futurum capitulum tuum in morte coram Deo, cum millia dæmonum clamabunt contra te, et decies centena millia adversum te; ut si quid hic tecum durius agitur, illorum consideratione levigetur. Cogita quod ille qui clamat te, novacula Dei est, et pilos vult tibi tollere deformes, ut speciosus fias. Cogita quod pitantia est de cælo missa correctio.

Quicumque te clamaverit, eadem die munerabis eum obsequio quocunque, si potes, eo quod te a deformitate peccati relevare voluerit.

Cum ad laborem veneris, sic temperabis onus agendum, ut sollicitudo operis intentionem animi tui ab iis quæ Dei sunt non avertat.

Quando pausandum est, noli angulos consecrari,